

A³

CSÁSZARI ÉS KIRALYI FELSÉGI
ENGEDELMEVEL.

Nro 1.

Költ Bétsben, Szent Jakab Havának (Júliusnak),
3-dik napján 1801-dik Elztendőben.

B é t s:

A³ napokban ment innen le Budára Mura-
vieff- Apostol Muzska Követ, hogy azon Muzs-
ka Templomnak fundamentom követ Maga tegye
a' földbe, mellyet a' Muzska Császár fog most
ottan építtetni; arra a' végre; hogy abba tés-
sék a' kedves Húgának, Alexandra Paw-
lowna néhai Nádorispanyné Ő Császári Her-
tzezségének Teste:

Négy napokkal ez előtt érkezett ide Ca-
cault, a' most Rómában mulató Frantzia Kö-
vet; a' ki Ferdinánd (Toskánai) Nagy Hertze-
g:

hez van küldve igen fontos írásokkal. Ő Királyi Hertzegségét nem találván Grétz várossában, utánna jött Bétsbe az Ő Kir. Hertzegségének jövendő Olasz Birtokait illető derék Feltételekkel.

Méltóságos Bikkessy Károly, a' Magyar Fels. Udvari Kamaránál valóságos Tanácsos Úrnak, örökös, firól fira szálló jussal méltóztatott Ő Felsége ezen következő Beregh Vármegyében fekvő helységekben birtokokat adni, u. m. Vámos Attyán, Tifza-Vídon, Tifza-Szalkán, és Zsukon, nem különben egy Munkátsi Hegyen fekvő Jónás nevű szabad szőlőt, ezen kegyelmes végezés mellett, hogy ezután Vámos Attyáról fog a' nevezett Mgs Bikkessy Úr neveztetni.

Ő Felsége méltóztatott Tek. N. Bucholtz Ferentz Xavérius a' Fels. Kir. Udvarnál a' Bányákat illető dolgokban Referens Assessor Urat, minden taxa fizetés nélkül Királyi Tanácsossá nevezni.

N. Sáros Vármegyének első Al-Ispánnya Tek. Pechy János Úr, a' Haza eránt viseltető különös jó indulatjából gondoskodott a' Sebbe esett Katonák állapotjának könnyebbítése felől, és a' nevezett N. Vármegyében lévő Papoknál, Földes Uraknál 's más tehetős Lakosoknál is azokért magát közben vetvén, 7 hordó pályinkát, 2970 réf vásznat, kész pénzben pedig 826 forintot gyűjtött számokra. Ezen jó Hazafiúságát a' nevezett Al-Ispány Úrnak és a' szegény sebes Katonákkal jótett Adóknak különös kegyelmességgel méltóztatott Ő Felsége elfogadni.

Magyar Ország.

Esztergomból Június 12-dikén. Május 24-dikén úgymint Pünkösöd vasárnapján szentelte fel Mgs Vilt József Püspök és Érseki Helytartó Úr a' Szölgyéni fényes templomot, temérdek sokaságnak és számos Uraságoknak, nevezetesen Mélt. Szabó András Püspök Úrnak és sok Nemes Vármegye és M. Uradalom Tisztjeinek jelenlétében.

Június 1-ső napján tartatott Esztergomban a' Tek. Nemes Vármegyének székújító Gyűlése. Özfze sereglettek más szomszéd Vármegyékbe való Urak is. Méltóságos Zerdahelyi Pál Sz. István Rendje Vitézze, ennek a' Vármegyének Administrátora, minden Tíztségre kinevezvén némmely kándidátusokat, majd nem egygyező akarrattal választódtak a' Tek. Rendek által e' következők: Al Ispánynak: Tek. Miklosffy Imre, Fő adószedőnek T. Lippai Ferentz 's a' t. Urak Főjegyzőnek nevezettek ki Titt. Horváth Imre, Aljegyzőknek Zerdahelyi József és Sándor Mihály Urak. Tábla-Biráinak nevezettek harminzketten többnyire más szomszéd Vármegyébe való. E' meg lévén megvendégelte a' megújított Tíztséget, és más Rendeket részszerént a' feljebb említett Administrátor Úr, részszerént a' Tek. Nem. Fő Káptalan, Tő Tízst. Besznák Pál Kánonok Úr által. 's a' t. Ez a' történet avagy tsak azért is nevezetes mi nálunk, minthogy 1790-dik esztendőtol fogva, nem tartatott ebben a' Vármegyében székújító Gyűlés.

A' Garan vize mentében, a' hol közönségesen

6

legtöbb széna szokott teremni, igen apró a' fű és ritkás, a' sokáig tartott Májusi szárazságok miatt. A' szénának szük vólta más szükségeknél is okozója leiz, ha csak a' sarjú ki nem pótolja az öreg széndnák fogyatkozását. A' Gyümölcst kevéssé, a' laposabb fekvésű szőlőket érezhetőképpen megtsipte a' Sz. György napi kegyetlen fagy; úgy hogy ott igen szük természettel biztatnak a' szőlők. Az őszi vetések majd nem mindenütt bő aratást ígérnek, valamint a' tavasziak is, miólta sok buzgó könyörgés tétélek után, kinyitódta végtére az egek tsatornái, 's alkalmas esőzéssel megvidámított a' fonnyadozó föld. Egyébaránt hallatlan itt a' drágaság, és annál megjegyzésre méltóbb, mivel egy ezrtendő alatt harmad fél forintból kilentzedfél forintra ment fel egy Sallai szapu (két Pozsonyi mérő, vagy egy köből) búzának az árra, holott a' tavalyit nem lehetett igen szük termésnek mondani.

Anglia.

Londonból Jún. 15-dikén. Bizonyosan tudjuk már hogy a' Bresti kikötőhely torkában fekvő egygyesült Frantzia és Spanyol hajóssereg készen áll a' kivezésre, és sok szárazra való Katonaságot rakott fel; mellyre nézve kettőztetett szorgalmatossággal tétetnek partjaikon most újra, az óltalmazásra való kezületek; azt hiszszük pedig, hogy Corwallis Admirálisunk mindenkor megfelelhet annak, egygyesülvén Calder Adm. hajósseregével, a' kik igen nagy vigyazással járnak fel 's alá a' nevezett kikötőhely előtt, 's az ellen:

ségnek minden mozgásait szemmel tartják." — Némely Újságaink jelentik, hogy az a' tíz hadi hajó melly Lisbona eleibe küldetett, olyan útasításal ment el, hogy ha minden esetre annyira szolgálna a' Spanyol és Frantzia egygyesült seregeknek a' hadi szerentse, 's Portugalliát elvehetik, a' Királyi Familiát rakja fel a' hajókra, 's szállítsa által a' gazdag Brasília Rió Janieró nevű városába.

Legjobbnek tartattak még eddig a' kereskedés könnyebbítésére, a' portékák egy helyből más távolabb helyekre kevés költséggel való elszállítására, a' sík földön (tér vagy róna földön) a' víz-tsatornák vagy úgy nevezett Kanálisok; de most Angliában ismét egy új találmányt próbálnak ezen tzelnek elérésére; a' melly nem fogna el annyi haszon vehető helyet mint a' Kanálisok, 's azonban, tsak egy harmadrésznyi költségbe kerülne mint az. Ez az új találmány abban áll, hogy a' szekér útakon a' kerék vágások tsupa vasból lesznek kitsínálva, a' mellyekben a' mint a' próba tétel után állítják, olly könnyen forog a' terhes szekér; hogy 10 ló terhét egy ló könnyen elviheti, és a' tereh hordó szekerek is ezután mind egy lóhoz fognak készítettetni.

Londonból Jún. 16-dikán. A' mi déli Amérika körül kóvájgó hajóink egy Spanyol hajót, mellyen 2 millió vert tallért akartak a' Spanyolok Európába szállítani szerentsésen elfogtak. — Egy 10 hadi hajókból álló hajóssereg indúla el a' napokban Angliából, hogy Lisbona előtt fel 's alá úszkálván, szemmel tartsa Portugalliának ki-

menetelét, 's ha Lisbonát el találnák venni a' Spanyolok és Frantziák, annak minden módon ellene álljon, hogy az odavaló kikötőhelyben fekvő Portugallusok hajósseregét Cadixba ne vigyék a' Spanyolok. — Az Angliai Kormányzék minden igyekezettel azon van, hogy a' szárazon lévő Nagy Britanniai Katonaságot jó lábba állítsa, a' melly tzeljének elérésére, már sok intézeteket tétetett, még pedig a' Frantzia Seregek elrendelése módját vévén mustrául. Egy Kadét Oskolat állított fel, alkalmas Tisztek készítésére, a' mellyben 300-zan fognak, a' Katonai Tudományokra taníttatni 's a' t.

Frantzia Ország.

Párisból Jún. 17-dikén. Frantzia Orzágnak belső részeiből is minden oda vilzsa tért seregek megindultak a' határ szélekre, egy része észak felé vette útját, más része délnek Spanyol Ország határai és a' Frantzia Orzági tenger partok felé. Gondolni sem lehet azt, így írnak a' Párisi Újságok, hogy ezen felettébb való készületeknek, valamelly már meghatározott tzeljok ne volna.

Párisból Jún. 18-dikán. A' Bonaparte Adjutánsát, a' kit valamelly különös Követtségben küldött vólt a' Fő Konzul Petersburgba, igen jó szívvel fogadta az Orosz Császár, a' kinél több ízben vólt magános Audientzián, és a' Státus Ministerekkel is egynehányszor vólt egygyütt, midőntanátkoztak. — Azt írja Duroc polgár, hogy I. Sándor Orosz Császár olly különös tekintettel bír, a' mellynek első meglátása is tiszteletet

és bizodalmat önt ezen Nagy Fejedelem eránt az emberbe. Mind a' Nép mind a' Katonaság egyforma 's különös szeretettel viseltetik a' Császár eránt. A' minap el utazván ezen Felség Cronstadtba, melly Sz. Pétersburghoz egy mértföldnyire fekszik, hogy annak kikötőhelyében az Orosz hajóssereget megvi'sgálja, még estve kilentz órakor vizíza nem jött Ö Fge Petersburgba; a' mellyen nagy nyughatatlanságba esvén a' Nép, már több Regementek is öfzfe sereglettek, 's nagy kiabálással kívánták a' Császárt; midön megérkezvén leírhatatlan öröm fogta el minnyájokat, 's úgy o'zlottak el a' fő piatról.

Badajosból (melly erősség Elvás vára erányában fekszik Spanyol Ország határ szélein a' Guadiana vize mellett) egy Fő Tiszt érkezett Kurír fővel Párisba, ilyen Tudósításokkal, hogy Alentejo tartományát a' Spanyol Seregek egélzen elfoglalták, annak egygyik fő városát és erősségét Campo-Major-t három napig tartó kemény ostromlás után a' benne volt nagy számú őrizet feladta. — Alonchos mellett egy Portugallus Sereg O'ztály nagy veszteséggel megveretett, kik közzül 500 zan fogságba estek, de Elvás erőssége még magát fel nem adta. — A' Békesség kötésre Lisbonából tellyes hatalommal elbotsátott Pinto Minister Badajosba érkezett; 's azt nyilatkoztatta ki, hogy kész Portugallia minden kikötőhelyeit az Anglusok előtt bézárni. Más ígéretek is tett még a' nevezett Minister a' Badajosban lévő Fr. Követ Bonaparte Lutzián előtt, de a' mellyek nem egygyezvén meg mindenekben a'

két Hatalmasság kívánságival, még a' Seregek mind addig előre nyomódnak, míg az egygyesség egészen meg nem lesz.

A' Moniteur nevű hivatalbeli Pári'si Újság írja, hogy a' melly Innepet Július 14-dikén akart a' Kormányzék a' Békesség örömeire egész Fr. Országban tartatni, bizonyos okokra nézve elhalasztódott: mikorára? nem tudatik. — Ugyan ezen Újság írja azt is; hogy Ankonába és Orantóba jó hírek érkeztek volna Egyiptomból, mellyek szerint az Anglusok a' Frantziák által Június elején meg verettek; de ezt veti utánna, hogy ez ugyan igaz lehet, bizonyosan azonban még sem lehet azt állítani, mivel némelly hajós Kapitányoknak szokások, költőt jó hírekkel térni bé a' kikötőhelyekbe, csak azért, hogy jobb szívvel fogadják őket a' lakosok.

Orosz Birodalom.

Ekként nyilatkoztatta ki magát az Orosz Császár egy a' Kormányzék Tanátshoz intézett Hirdetés által, azon indító okokra nézve, mellyek Ő Felségét a' letartóztatódott Anglus hajóknak szabadon botsátására határozták, — „Azok a' hajók, mellyek itt fogva tartattak, többnyire mind magános kereskedők hajói, és így ezek, és nem az Angliai Kormányzék érzi, a' letartóztatás sullyát. Az Angliai hajóssereg, a' melly a' Balticumi tengerre bé evezett, és a' Revali kikötőhelyünkhöz való közelítése által, megtartóztatott Minket, hogy ezen hajókat eddig is szabadon hazájokba visszafel botsátottuk, a' Mi kíván-

szágunk szerezni már onnan eltávozott, még pedig olyan maga kinyilatkoztatásával, hogy nem is volt szándéka, a' mi partjainkat ellenség képpen megkeresni, sőt hogy az Angliai Kormányfő, mindenkor barátságos indulattal viseltetett a' Mi Udvarunk eránt. Ezek a' környülállások tették lehetőséggé, hogy a' Mi Birodalmunk ditsősége meg nem sértése nélkül, a' nevezett hajókat szabadon bocsáthattuk 's a' t.

A' Jun. 5-dikén költ Petersburgi Udvari Újság igen sok személyeket számlál elő, a' kiket az új Orosz Császár, minekutánna fogságaikból kiszabadított, számkivetésekből visszra hívott; hogy az el múltakról annál jobb móddal elfelejtkezessenek, Tisztségekre emelt, hivatalokba állított, vagy megajándékozott.

Olasz Ország.

Rómából Jún. 13 dikán. Nagy nyughatatlansággal várja a' Római Nép mitsoda kimenetele legyen a' Párisba utazott Státus Titoknok Kárd: Consalvi Követségének, a' ki egyszermind abban is el van bocsátva Pápa Ő Szentségétől, hogy a' Frantzia Republikában lévő Papok jövő állapottjára nézve a' Kormányfővel végezessen. Pápa Ő Szege naponként több órákat fordít a' magánosságban való buzgó könyörgésre. — A' napokban 221 Spanyol Vólt-Jésuiták érkeztek ide Civita Vecchiából. — A' Nápolyból jött Tudósítások szerint, Gravin a Hertzeg, Akton Generális, és Alquier Frantzia Követ Palermóba utaztak onnan, a' hol a' Nápolyi Király megbetegedett.

Ánkonából Június 8-dikán. Ez előtt harmad nappal érkeztek az ide való kikötőhelybe három második rangú Nápolyi hajók (fregátok) 700 szárazra való Katonasággal, 's még sokkal több olyan hajók váratnak ide, mellyek itt Katonákkal megrakodván Egyiptomnak veszik útjokat, Gantheaume Frantzia Admirális őltalmazása alatt, a' ki Messina körül vár magához egynehány Spanyol hajót.

Majlandból Jún. 13 dikán. Az a' hír futamodott itten, hogy Pápa Ö Szge, oda hagyta Rómát, de a' melly hír úgy látszik tsak onnan támadt, mivel egy Sereg Frantzia Katonaság Rómán keresztül vette útját Nápolyba, 's mivel a' Murát Fr. Generális Armádiájánál nagy mozgások vagynak.

Turínból írják Június 8 dikán, hogy a' Frantzia Kormányshék 25 ezer forinton vett meg ötten, egy fából készült Remekjét a' legnagyobb tökéletességre vitt képfaragásnak, melly tsak egy a' maga nemében. A' faragás Nagy Sándor ütközeteit, a' leg nevezetesebb Katonai történeteket, és sok Európai Fejedelmek és Fővezérek képeit ábrázolja. A' készítője Bonzanigo egy a' leg nevezetesebb képfaragó mesteri közzül Olasz Országának, 's 15 elztendeig fáradozott ezen nevezetes Munka készítésében. Több Udvarok akarták ezt megszerezni Bonzanigótól; nevezetesen az Orosz Udvar nagy ajánlásokat tett érte; de ő ezt a' Párisi Nemzeti Gyűjtemény közzé kívánta helyheztetni; a' hova maga is elkéséri Munkáját, ne hogy az útban elromoljon. Párisban egy képfaragó Oskolat is akar felállítani.

Elegyes Levelek.

Egy Regensburgban nyomtatódott könyvcske, Német Országának a' most elmúlt háború által lett veszteségét így adja elő. Elvesztett az, elztendönként való jövedelmeiből 4, 764,000 forintot, és a' Tartományinak egy tizenegygyed részét.

A' Frankfurti legujjabb tudósítások szerént, a' Rajna jobb partjáról mind Casselből mind Deutzból visszsa mentek a' Frantziák ismét a' Rajna bal partjára.

A' Philadephiából jött levelek írják, hogy igen virágzó állapotjában vagynak most Északi Amérikában az egygyesült Státusok; és ha az Anglus és Frantzia Nemzetek között való háború még sokáig tart, úgy az Amériikai kereskedés egészen helyre áll. A' mint felszámláltatott 63,000 emberre megy ezen Státusban az olyan lakosok száma, a' kik mint hajósok, hajoslegények, vagy ínasok a' tengeren való szolgálat által keresik élelmeiket, 's igen jó fizetések vagyon. Tereh hordó hajót alig lehet kapni. Tsak Philadephiában 60,000 hordó liszt áll készen, hogy ha hajók akadnak, mind Európába szállittasanak; minden hordótól négy tallért fizetnek a' kereskedők Európáig a' hajósoknak. Teméntelen életet 's lisztet takarítanak ki innen, még is a' föld népe szükséget nem szenvéd. Havre de grace körül 400,000 véka búza van özsze hordva, 's ez is mind Európába szállittatik.

A' Római levelek szerént, nagy nyughatatlanságot szerez a' Frantzia seregek Római Státusban

való megjelenése, mind az oda való Kormányfőnek, mind a' Népnek. Annyira terhelik azok az egyébaránt is nagy szükségét és drágaságot szenvedő Népet, hogy féltő, ne talán az utolsó szükségre való jutását maga előtt forgatván, neki keseredjen. Küldött ugyan már Pápa Ö Szge Párisba Követet, a' ki azon Státusnak mostani szomorú állapotját a' Fr. Kormányfő előtt eleven színekkel le fesse 's annak akaratját jobbra bírja. —

A' Florentziai Státus is igen sínlődő állapotban érzi magát; az adót nem győzi. Livornó városára most leg közelebb is öt száz ezer forint kontribútiót vetett Murat Fr. Generális.

Jelentés:

Mely Atyai indulattal viseltessen Felsőcsé Urunk a' két Magyar Haza eránt, 's melly igen kívánja a' hasznos Tudományoknak nagyobb nagyobb virágzásra lehető jutását Hazánkban; az is egy jele; hogy mostanában, egy Újj közhatalnó Murkát méltóztatott Ö Fge kegyesen megengedni, hogy hetenként magyarul adattasson ki; az Újjságok formájára ugyan; de a' melly csak a' Tudományok gyarapítását, nevezetesen a' szélesen ki terjedő Orvosi Tudomány hasznos voltának közönségesebbé tételét tette fő céljának. Melynek minthogy olyan ágai is vannak; mint a' Fizika; Khémia; Botánika; Veterinária;

Vágy Barmok orvoslása 's a' t. melyek a' Gazdaságban is igen nagy világosságot nyújtanak; sőt ez, azok nélkül el sem is lehet: tehát a' Gazdaság Tudományja is benne fog ezen Munkába foglaltattni. Azon kívül az említett Orvosi és gazdaságbeli Tudományoknak, 's azok ágainak Literatúrája is benne léfzen — A' Munka így fog neveződni

ORVOSI 'S GAZDASÁGI TUDÓSÍTÁSOK.

Mivel pedig a' Felső Császári, és Királyi kegyelmes engedelem ezen Tudósítások' ki adhatására tsak most adódott, és már a' fél esztendő kezdete Juliussal jelen van: látni való, hogy már ezen Munkának most Júliusban jó móddal elkezdődni lehetetlen. Azért is tsak 1802 ben Januáriusban fog meg indulni.

Most tsak azon kérettettnek a' Tudományok kedvellői, hogy ha az említett czélra tartozó valami hasznos vélekedéseiket, vagy jegyzéseiket kívánnák közlenni; vagy e' dolog eránt bővebb tudósítást akarnának venni; vagy talám ha valakik magokat még előre az Elő fizetők közzé béfrattni kívánnák: méltoztassanak Titulussaikat, 's a' helyet, a' hová a' válassz, vagy idővel a' Munka küldtessen, a' hozzájuk leg közelebbi Postahely nevével felküldeni. Az ezen Munkáért előre fizetendő pénznek a' Postákon leendő letévéására (melyről előre is jelentetik hogy sok nem léfzen, és egy nem sokára ki adandó Tudósítás

ban meg fog határozódni mennyi Ieszsz) úgy is még elég idő van Januáriusig. — Kívül a' Levélboritékjára semmit egyebet nem kell írni; hanem csak az említett Munkának nevét így.

Pro Orvosi, 's Gazdasági Tudósítások.
à Wien.

Közönséges Híradás.

Újjolag érkeztek hozzám kiterjedő hasznárol esmeretes híru Új-Lublói Savanyú vízzel töltött üvegek. Egynek az árra 40 kr. egy Ládának pedig, mellyben 20 pintes üvegek vagynak 13 fl. 20 kr. Találatnak mind a' Posonyi mind a' Pesti Könyvárros boltjaimba. A' melly N. E. Uraságok kívánnak szerezni belőlök, méltóztassanak leveleiket hozzám megváltva, a' mint nevezik frankózza útásítani. Posonban Jún. 24-dikén 1801-ben.

Füskuti Landerer Mihály.

Jobbítás.

Az utolsó Újság árkusunk közzül némellyekben a' 863 dik oldalon megzavaródtak a' 3-dik 4-dik és 5-dik sorok, a' mellyek így vóltak: Ek-ként nyilatkoztatta ki magát az utolsó Parlamentban Addington Úr, Grey Urnak azon kérdése mélyet oda fellyebb említettünk.

Ezenkívül, a' 850-dik oldalon Vasziltsokov helyett olvastassék Vasziltsikov.

T O L D A L É K

A Magyar Hirmondónak, Júliusnak 3-dik napján 1801-dik Efstendőben költ árkusához.

Hadházról Május 20-dikán. —

Ezen fojó hónapnak 12-dik napján költ Ujság Levélben a' Magyar Literatura fáradhatatlan elő mozdítója néhai nagy érdemű T. Földy János Orvos Doctor Úr halála, az Érdemes Közönségnek tudtára adatván, a' maga sírhalmára maga által még életében készített Epitaphium is ki nyomtattatott. Ezen Levélek Írója, a' ki a' meg boldogúlt Úrnak még hamvaiban is tisztelője, nem kevésbé örvendezett egy a' Magyar Literatura eránt magát ennyire érdemessé tett Tudós Hazafinak ezen Tudósítás által való meg tiszteltetésén: de más részről meg nem álhattya a' maga méltó meg illetődését jelenteni azon; hogy azon tisztelt Úr Versei, néhol (ámbar kevés) változtatást szenvedtek. A' Tudósító Úr, a' ki a' néhai Földy Úr halálát a' M. Hirmondó nagy Érdemű Íróival közölte, maga a' Verseket, a' mint azokat a' meg holt Úr maga után hagyta, vagy nem látta, vagy ha látta is azokon azon tzelből tett változtatást, hogy azok jobbak legyenek. Az első Esetben, ha a' Verseket nem látta, menthető a' Tudósító, ámbar ugyan a' Tudósítónak, kivált az Originál munkák közönségessé tételében a' volna a' kötelessége, hogy azoknak jól utánnak járjon. — A' második Esetbe, ha a' Verseket jobbakká igyekezett tenni: keményebb reflexiókra

tette magát érdemessé. Az Igyekezet ugyan jó volt, de még is kétségsbe hozza ezen Levél Írója, valyon azt a' meg boldogúlt Úr nevébe meg lehetne e' köszönni vagy sem? Valaki eredeti munkáiban változtatást tenni, akkor kivált mikor azoknak közönségessé való tételekben a' szerző tehetségeinek a' Közönséggel való meg esmertése és így annak nevezetessé való tétele a' tziel, már maga is vakmerőség, annyival inkább azoknak még eredeti szépségekből is valamit el venni valósággal olyan dolog, a' mellyet egy Szerző is a' maga munkája El-jobbítójának meg nem köszönhet. — Akkor lett volna ditséretes a' Tudósító jó igyekezete ezen Versek jobbításában, ha azok nem jók lettek volna: de hogy azok a' magok eredeti valóságokban sokkal szebbek, mint a' mint el jobbítottak, az Eredetieknek a' már meg jobbítottakkal való egybe vetéséből világos. De ha talált volna is valami lenni a' versekbe a' mi talám változtatást kívánt volna: Ubi plura nitent paucis non offendar. Nem szükség lett volna azokat jobbítgatni, annyival inkább azoknak eredeti szépségekből is annyit el venni. Külömben is az Originálok változtatást nem szenvedő munkák, kivált az ilyen esetben a' mellyben valaki munkája közönségessé tétetik: ezen Levél Írója meg nem foghattya mi adhat akár melly Tudósítónak is Just a' más eredeti munkája el bérnálására. Az olyan Tudósító, a' ki a' maga jobbítgatásai által az Eredeti munkák szépségét kissebbíti, mind azok Szerzőjét meg sérti, mind a' Közönség eránt való Tiszteletlenségét el árúlja az által, hogy az előtt a' maga jobbítga-

tásait, mint a' Szerző munkáját úgy adja ki. Sőt ha szebbekké téfzi is az Originálokat, akkor is a' Publicumot tsallya meg.

Jól tudja azt ezen Levél Írója, hogy a' meg boldogúlt Úr ezen ö Versei el forgatását nehezen fzenvedné, és ehezképpest az eránta való Tifztelelet vette erre, hogy a' ki botsátott versekre ezen Reflexiókat tegye, 's egyfzersmind jónak láttya az említett Verseket úgy a' mint azok az Epitaphiumon olvastatnak, ide tenni; a' mint következnek:

Amott a' Kapus Úr mentében
 Láttomra vólt egy Körtvély fa
 A' Sirhalmok 's tserék (a) szélébe
 Ki vágták nints az is már ma.
 En e' kies Tért (b.) választottam
 Számomra Temető helyül
 E' Vad körtvély fát-óhajtottam
 Sirhalmomat tzimző jelül.
 Még is ha történik halálom
 Ne másuva temesetek

a) Itt mindjárt az tserék helyébe Erdő van téve, pedig a' ki a' boldogúlt Úr Temető helyét meg nézné, és az Epitaphiumon érdőt látna, más valami e' dő mellett keresné a' Földi Úr sirhalmát, mivel ott nem erdő hanem tsak tsere van. Jól tudta azt a' meg boldogúlt Úr, mi az Erdő, mi a' Tsere, külömben is nem lehet által látni, mivel szebb az Erdő ezen Versbe a' tserén él, hanem ha azért, hogy az s után két Consonans nem következik.

b) A' meg jobbitott Versbe: En e' ki ez Tert van téve, nehéz által látni mi okon, holott amúgy jobb, és a' Magyar nem is szokta azt mondani: En e' ki, hanem En a' ki, 's a' t.

Itt nyugtasson meg amaz álom (c.)

Tettzésem ez! kedvezzetek!

Egy ákátzt Körvtély fám helyébe

Ültes óh (d.) egy jól tévő kéz.

Melyről Zephir naplementébe

Susogva majd síromra néz.

Mind *egyiket tüskék borittyák* (e.)

Mint az én kínos éltemet

Ők azt védelmekre fordítyák

A' mi engem sírba temet.

Ti Gyermekék majd ha láttyátok

Hús balsamú Virágait

Májusba nyilni: ne bántsátok!

Hadd fedgyék FÖLDY hamvait (f.)

c) Nem könnyű által látni mi oka lehetett a' Tudósítónak vagy inkább a' jobbítónak a m a z á l o m helyébe egy jó álmat tenni. Jobban hangzik az úgy, és jobban is ki fejezi az általa tzelozott halált.

d) Ültess ott. Kár vólt az óh helyébe ott tenni. Már hogy oda és nem másuvá kell ültetni egy ákátzt, meg mondja akkor, mikor körvtélyfája helyébe kívánnyá azt ültettetni, és így az ott szükségtelen, és sokkal szebb az óh a' melly a' meg boldogúlt Úr, arra való nagy kívánságát tetzi ki.

e) A' ki jött nyomtatásban így van: Mind kettőt sok Tüskék borittyák. Így a' mint van, mind azért jobb mivel a' Magyarság semmit sem szenved miatta, fojvást, és úgy megyen a' Vers, mintha Vers se volna, mind azért mivel ez a' szó sok, ott a' hol már tüskék vannak szükségtelen akkor, mikor erőltetés nélkül oda nem tétethetik.

f) Ez így van el jobbítva:

Majd azok közt, kik itt el mennek (g)
 Így szól egy a' ki jól esmért
 Így szálla el Tavasza ennek
 Vagy Éltében Tavaszt sem ért.

Ti Gyermekek ne szaggassátok
 Hüs balsamú Virágait
 Ha nyitni Májusba láttyátok
 Hadd fedjék Földy Tetemit.

Mind az Eredet Versek fojamattya, mind a' dolgok egymás után való következése meg van ezen Versbe bontva, és talám itt az el jobbitó azon figurát tartotta maga előtt, melynek Virgilius hafznát vette akkor, mikor így szól:

Moriamur et in . . . arma ruamus. Külömben igen tsak Vers sütésnek láttzik, és hogy azt Földy Úr nem úgy írta, azt fel nem fedezni szentség törés volna.

3) Ez így van el jobbitva:

Akkor talám kik itt el mennek
 Így szól egy.

Salynálni lehet, hogy az el jobbitó nem tsak a' Verseket rontotta itt el, hanem még született nyelvét is, és annak egybe rakásának módját meg sértette. Akkor talám kik itt el mennek Így szól egy. Mit akar ezzel mondani? talám azt, hogy azok közt kik itt el mennek így szól egy. Hízem úgy van az origináiba mi szükség volt azt el forgatni, és érthetetlen Constructió törésbe esni? Hát azt úgy adni ki mint ama Nagy Magyar Literátornak munkáját, nem de nem annak meg hidegült hamvainak meg gyalázása e'?

Hogy erre az Érdemes Publicumot ezen Levél Írója figyelmetessé tegye, és a' néhai Nagy Érdemű Úrnak el jobbitott, el magyarított Munkáját, a' reá méltán tétethetett reflexióktól meg mentse: azt a' meg hólt eránt viseltető tífatelete kívánta. —

JOANNES NEP. ALBER e Scholis Piiis S. Theologiae Doctor, et in Archi-Episcopali Lyceo Colocensi S. Scripturae Professor per omnes Veteris, et Novi Testamenti libros eiusdem S. Scripturae fecit Interpretationem, atque hanc Hungariae, et Provinciarum, que cum ea coniunctae sunt, Venerabili Clero dedicavit. — Propositum illius fuit Hungariae Praesulum illi voto servire, quo in Budensium Comitiorum suo consessu anno ab hinc undecimo totius Scripturae S. Interpretationem in praxi per omnes illius libros in suarum Dioecesium Lyceis fieri voluerunt: cum ad id tempus, biennium, quod erat Scripturae S. pro alumnis Theologiae destinatum, tolum fere in solis Hermenevticae regulis percipiendis contereretur, atque ex practica S. Scripturae Interpretatione aliqua tantum illius capita delibarentur. Quae ratio, etsi non diu tenuit, et in plerisque Lyceis reducta illa prior methodus sit; nemini tamen dubium esse potest, quin talis in praxi Scripturae S. tractatio non tantum utilis, verum etiam necessaria futura sit iis quoque, qui ad priorem methodum iterum adacti sunt: quod quantumcumque praecepta Hermenevticae didicerint; ex his tamen solis, sine bono Interprete, Scripturam S. intellecturi numquam sint. — Quare ille sic suam hanc fecit Interpretationem, ut adhibitis non tantum aliorum Interpretum Commentariis, verum etiam Sanctorum Patrum Operibus, insuper linguarum Orientalium, et antiquarum Veesionum subsidiis eam exhiberet iuxta onnem Hermenevticae artem exactam, atque erutam ex Patrum intelligentia, et sensis. Procedit de capite ad caput, et de versu ad versum una continente Oratione non seiungendo Interpretationem a textu, ponendoque semper omnia integre Scripturae verba. Et qualiscumque difficultas, vel obscuritas se obiicit; hanc enodat, et discutit plana, et aperta explicandi ratione: explicationemque suam semper ex aliquo principio Hermenevtico demonstrat, ut nihil asserat, quod non probet. Istaque ratione illos etiam, qui sunt difficillimi, et obscurissimi Scripturae libri in apricum deducit illa imprimis

loca diligentissime discutiendo, in quibus a Catholicis ii
 disconveniunt, qui aliter credunt. Sed neque etiam omittit
 illorum, quorum nunc ingenia adversus Revelatam Reli-
 gionem pruriunt, argutiunculas ad illa Scripturae S. loca
 retundere, ubi talis veritas Religionis proponitur, ad quam
 ipsi suis ratiunculis consurgunt. — Speciminis autem gra-
 tia, ut ex re iudicium ferri posset, non solis verbis sibi
 assensum quaereret, delecta quaedam Scripturae S. loca
 misit ad Venerabilem Eundem Clerum per omnes Dioeces-
 es: nec in vicem vel huius sui laboris, vel istius Eidem
 Clero factae a se oblationis aliud rogavit; quam ut ii,
 quibus placeret, se subscriberent, subscriptioneque hac
 testarentur se Opus, ubi prodierit, accepturos, et
 si sufficiente numero essent, qui illud acciperent, edi
 posset. Nec praenumerationis pretium aliquod etiam prae-
 vie postulavit; sed cum pretium secundum phylaras de-
 terminasset non ultra in Mediana charta quam cruci-
 feros duos, in Scriptoria autem quatuor; tum primum
 pretium ab iis, qui Opus accepturi sunt, postquam illud
 accepissent, voluit, ut per partes exhiberetur. — Est au-
 tem oblatio haec sic accepta a Praesulibus, et ab iis,
 qui Dioecesibus praesident; ut neminem alicubi esse in-
 tellexerit, cui non ratio istius Operis valde esset probata,
 et ubi non hi suas etiam dando literas Clero suo
 illud commendassent. — Haec autem istius Editionis
 etiam per Ephemerides publicatio propterea fit; ut quoni-
 am res ipsa demonstrasset non tantum e Clero, verum
 etiam e DD. Secularibus esse plures, qui illud habere ve-
 lint, eoque magis, quod Scriptura S. non tantum pro Clero,
 verum etiam pro omni Christiano sit; illi a comparatione
 non excluderentur, deinde notitia illius etiam ad exteras
 Provinciae efferretur, et cum illis quoque, siquidem illud
 accipere vellent, communicandum esse libenter, ostende-
 retur: nec arcentur, sed potius invitantur etiam ii, qui
 Religione disiuncti sunt, cum Scripturae S. tractatio vel
 eo maxime debeat conducere, ut quaerendo ex ea veri-

tatem, quae nonnisi una, atque simplex esse potest, in unius Veritatis gremium omnes consociemur, neve inter nos, qui in eundem Christum credere nos profiteamur. dissensiones sint, et schismata. — Impressio illius fiet Pesthini per D. Mathiam Trattner in Formato, ut vocant, Octavi maioris ea typorum, et chartae diligentia, ut nihil etiam ex hac parte ulterius desiderari possit. Addentur etiam suis locis mappae Geographicae, et tabulae Chronologicae, ut nihil desit, quod ad eius perfectionem, et integritatem pertinet. Totum Opus excrescet circiter ad 15 tomos; sicque intenditur, ut tomo primo prodeunte ad nundinas, quae erunt mense Augusto istius anni, semper deinde, quotiescunque ibi erunt nundinae, singuli, aut etiam bini tomi prodeant, intraque triennium tota editio peragatur. Pretium totius Operis in charta Mediana faciet circiter 25 fl. — Cui ergo, extra illam etiam, quae per Dioeceses fit circulationem, placuerit, istud Interpretationis S. Scripturae Opus habere; is velit nomen suum per literas Colocam in Hungariam ad eius Editorem mittere cum designatione chartae Medianae, vel Scriptoriae, Sed suas literas non gravetur gratuitas, (Franco vulgo dicunt) mittere, ex Hungaria ad 15tam usque Augusti, exteri ad finem Septembris huius Anni.

Colocae 15ta Aprilis 1801.

Primus Tomus Operis huius citra omnem dubitationem, ut in Sua ad Venerabilem Clerum Hungariae oblatione promisit Autor, ad Nundinas Pesthinenses, quae Mense Augusto hoc Anno futurae sunt, prodibit. Nam tametsi ex omnibus Dioecesibus rescriptum nondum venerit, tamen tali cum adprobatione, et desiderio hoc illius opus, quod in specimine exhibuit exceptum est, ut, quamvis casu in hoc impeditissimum tempus incidisset propter incommoditatem molestissimi belli: tamen eo numero iam sint ii, qui se subscribendo declararunt opus accepturos, ut his solis habitis iam etiam edi illud possit.